

มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว: ศึกษากรณีการรบกวนสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม

Legal Measures for protecting the right to privacy: A study of invasion of privacy through the use of social network websites.

คณาธิป ทองรวีวงศ์

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

E-mail: kanathip@yahoo.com

บทคัดย่อ

เว็บไซต์เครือข่ายสังคมเป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการโดยผู้ใช้งานสามารถสร้างแฟ้มข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งอาจมีลักษณะสาธารณะหรือกึ่งสาธารณะ โดยผู้ใช้งานสามารถแลกเปลี่ยนและเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวของผู้ใช้อื่นๆในระบบเครือข่ายสังคมนั้น เว็บไซต์เครือข่ายสังคม เช่น Facebook, Myspace มีความแตกต่างกันในแง่ของวัตถุประสงค์ การใช้งาน รวมทั้งรูปแบบและลักษณะ บางเว็บไซต์มุ่งประสงค์ใช้เพื่อทางธุรกิจหรือทางวิชาชีพ ในขณะที่บางเว็บไซต์มุ่งประสงค์ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางสังคมและความบันเทิง บางเว็บไซต์เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นตัวอักษร ในขณะที่บางเว็บไซต์มุ่งประสงค์แลกเปลี่ยนข้อมูลในลักษณะสื่อผสม งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าเว็บไซต์เครือข่ายสังคมก่อให้เกิดปัญหาการล่วงละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้ใช้และผู้เกี่ยวข้องในประเด็นต่างๆ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการล่วงรู้เรื่องราวส่วนบุคคลของผู้อื่นโดยเจ้าของข้อมูลมิได้รับรู้และยินยอม การคุกคามทางเพศ การติดต่อผู้อื่นโดยมิได้เชื้อเชิญ เป็นต้น

งานวิจัยนี้พบว่าในต่างประเทศมีมาตรการทางกฎหมายเป็นการเฉพาะเพื่อคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้พบว่าในระบบกฎหมายไทยปัจจุบัน นั้นแม้ว่า มีกฎหมายหลายฉบับที่เกี่ยวข้องอันอาจนำมาปรับใช้เพื่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกรบกวนจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม เช่น ประมวลกฎหมายอาญา, ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด, พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ แต่ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ากฎหมายดังกล่าวยังมีปัญหาในเชิงเนื้อหา องค์ประกอบ และขอบเขตหลายประการที่ทำให้ไม่สามารถปรับใช้เพื่อการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวที่ถูกรบกวนจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นหลายประการ ทั้งการบัญญัติกฎหมายขึ้นใหม่ และปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่มีอยู่เดิม เพื่อให้กฎหมายมีความเหมาะสมกับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลดังกล่าวต่อไป

คำสำคัญ: สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว, เว็บไซต์เครือข่ายสังคม, มาตรการทางกฎหมาย

Abstract

Social network sites are web-based services that allow individuals to construct personal profile which can be either public or semi-public profile within a system where they can share and view profile made by other users in the system. Social network sites vary in term of goals, functionality, and appearance of the different application. There are many social network sites such as Facebook, Myspace. Some networks target professional context while others primarily aim at leisurely contact.

Some network focus on text based interactions while others tend towards multimedia. Social network sites cause many privacy issues. The research indicates that there are several legal problems relating to the invasion of privacy of social networking site's users and non-users. One of the most important legal issues is the privacy of personal information. The privacy related problems also include finding information of network users without their knowledge and consent, initiating unsolicited contact, cyber stalking, cyber-bullying.

The research found that foreign laws provide specific laws in order to protect the right to privacy relating to the use of social network website. Nevertheless, the research found that there are no specific laws in recent Thai legal system to protect the right to privacy of social network site's user. Although there are currently various laws which can be applied to the case of invasion of privacy from the use of social network sites, namely; Thai constitution, criminal code, civil and commercial code, and computer crimes act, this research indicates that the problems of content, element, and scope of such laws make them inappropriate to be applied to the protect the privacy of social network site' user and non-user.

Keywords: Right to privacy, Social Networking Website, Legal measures.

บทนำ

การติดต่อสื่อสารทางระบบอินเทอร์เน็ตในปัจจุบันนี้มีเว็บไซต์ในลักษณะที่มีวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ (Relationship) ระหว่างผู้ใช้ในกลุ่มต่างๆ จนเกิดเป็นเครือข่ายทางสังคม (Social Network) บนโลกออนไลน์ที่สามารถเชื่อมโยงถึงกัน กลายเป็นสังคมเสมือนจริง (Virtual Communities) โดยมีความสัมพันธ์และทับซ้อนกับการดำเนินชีวิตของผู้คนในโลกของความเป็นจริง เว็บไซต์เครือข่ายสังคม (Social Network Website) นั้นมีจำนวนมาก เช่น Myspace Facebook, Youtube ซึ่งในแต่ละเว็บไซต์จะมีลักษณะเฉพาะสำหรับการใช้งานแตกต่างกันออกไป ยิ่งในปัจจุบันที่โทรศัพท์เคลื่อนที่สามารถเชื่อมต่อเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตได้อย่างกว้างขวางทำให้ความนิยมใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมมีได้จำกัดอยู่เฉพาะการใช้ผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์เท่านั้น ทำให้การสื่อสารทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของผู้คนในยุคปัจจุบัน รูปแบบการสื่อสารในลักษณะสังคมเครือข่าย เปิดโอกาสให้ผู้ใช้สามารถเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัว ทั้งที่เป็นตัวอักษร บทความ รูปภาพ วิดีทัศน์ ผลงาน รวมทั้งการสนทนาและแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความสนใจร่วมกัน รวมไปถึง

เป็นแหล่งข้อมูลจำนวนมากมหาศาลที่ผู้ใช้สามารถช่วยกันสร้างเนื้อหาขึ้น (User generated content) ตามความสนใจของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตามจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมอย่างแพร่หลายดังกล่าว ส่งผลให้เกิดปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวอยู่ส่วนตัวหลายประการ เช่น

- ปัญหาการล่วงรู้ข้อมูลของบุคคลผู้ใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม (Network user) โดยที่ผู้ใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลนั้นมิได้รับรู้และยินยอม และปัญหาการล่วงรู้ข้อมูลต่างๆของบุคคลซึ่งมิใช่ผู้ใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม (Non-user) ผ่านทางการกล่าวถึงหรือการเผยแพร่โดยผู้ใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม

- ปัญหาการนำข้อมูลของผู้ใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมซึ่งมิได้ประสงค์ให้เผยแพร่มาเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคม และปัญหาการนำข้อมูลของบุคคลซึ่งมิใช่ผู้ใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม (Non-user) มาเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคม อันอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงและความเป็นส่วนตัว

- ปัญหาการนำข้อมูลของผู้อื่นในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมไปใช้หรือแสวงประโยชน์โดยเจ้าของข้อมูลมิได้รับรู้และยินยอม

- การรบกวนความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยการส่งข้อความ ข้อมูลต่างๆ เข้ามาในระบบเว็บไซต์เครือข่ายสังคม โดยมิได้รับการเรียกร้องหรือเชื้อเชิญ (Unsolicited contact) ซึ่งเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์เชิงพาณิชย์ เช่น การส่งข้อความชักชวนให้ซื้อสินค้าต่างๆ และวัตถุประสงค์อื่น เช่น ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล เป็นต้น

- การเฝ้าติดตามคุกคาม (Cyber Stalking) และการกลั่นแกล้งรังแก (Cyber-bullying) ที่กระทำทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคม

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งประสงค์ทำการศึกษว่า ในระบบกฎหมายไทยปัจจุบันนั้นมีมาตรการทางกฎหมายที่สามารถนำมาปรับใช้ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกรบกวนจากพฤติกรรมต่างๆทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมหรือไม่ เพียงใด ทั้งนี้โดยจะศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อทราบถึงปัญหาทางด้านองค์ประกอบ ขอบเขตของกฎหมายต่างประเทศและกฎหมายไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน อันจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายไทยที่เป็นอยู่ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและเทคโนโลยีต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ “สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว” (Right to privacy) อันเป็นแนวคิดพื้นฐานของการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวในบริบทของการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม

2. เพื่อศึกษาระบบกฎหมายไทยที่มีอยู่ในการนำมาปรับใช้ในการคุ้มครองผู้ถูกรบกวนจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม ตลอดจนศึกษาปัญหาในแง่องค์ประกอบ ขอบเขต และการปรับใช้กฎหมายที่มีอยู่ดังกล่าวในการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกรบกวนจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม รวมทั้งศึกษากฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้ถูกรบกวนจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม อันจะนำมาสู่การวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

3. เพื่อได้มาซึ่งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเพื่อให้สามารถคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้ถูกรบกวนสิทธิจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม

สมมติฐาน

ในระบบกฎหมายไทยปัจจุบัน ไม่มีกฎหมายใดบัญญัติคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้ถูกรบกวนความเป็นอยู่ส่วนตัวจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม ว่าเป็นการเฉพาะ การคุ้มครองจะจัดกระจายอยู่ตามกฎหมายลักษณะต่าง ๆ เช่น รัฐธรรมนูญ ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ อย่างไรก็ตาม การคุ้มครองตามระบบกฎหมายไทยเท่าที่เป็นอยู่ปัจจุบันนั้น มีปัญหาหลายประการ ทั้งในแง่ขอบเขตและ องค์ประกอบ ทำให้ไม่สามารถนำมาใช้เพื่อคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมได้อย่างครอบคลุมและเหมาะสม ดังนั้นงานวิจัยฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาปัญหาดังกล่าวโดยวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขพัฒนากฎหมายไทยต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎีของสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวในบริบทของการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม

2. ทำให้ทราบปัญหาของกฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันในการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกรบกวนความเป็นอยู่ส่วนตัวจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม ทั้งปัญหาในแง่เนื้อหา (Content) การปรับใช้ (application) อันจะนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้ถูกรบกวนจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม ให้มีความทันสมัย และเหมาะสมกับสภาพการณ์ในสังคมปัจจุบันต่อไป

3. นำผลจากการวิจัยดังกล่าวนำเสนอต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (stakeholder) กล่าวคือ ในระดับประชาชนทั่วไปเพื่อให้ประชาชนทั่วไปที่มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการถูกรบกวนความเป็นอยู่ส่วนตัวจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมซึ่งเกิดขึ้นทั่วไปในปัจจุบันได้มีความเข้าใจและตระหนักรู้ในสิทธิพื้นฐานของตนมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายในการเผยแพร่ผลการวิจัยใน

ระดับชุมชนทางวิชาการ เพื่อเป็นแนวทางให้มีการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

โดยที่การวิจัยนี้เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้น การศึกษากฎหมาย การตีความและปรับใช้กฎหมาย ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย จึงเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาข้อมูล เอกสาร (Documentary Research) จากตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คำพิพากษา คดีที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ตลอดจนบทความทางวิชาการทั้งของไทยและต่างประเทศ

ประชากรและตัวอย่าง

ขอบเขตของกฎหมายต่างประเทศที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่กฎหมายสหรัฐอเมริกา ประกอบด้วย กฎหมายคอมมอนลอว์ และกฎหมายลายลักษณ์อักษร (statute) ทั้งในระดับสหรัฐและระดับมลรัฐสำหรับขอบเขตของกฎหมายไทยได้แก่ รัฐธรรมนูญ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลเอกสารมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อศึกษาปัญหาของกฎหมายอันจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อไป

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเริ่มจากการศึกษากรอบแนวคิดทฤษฎีหลักที่เกี่ยวข้องนั่นคือ แนวคิดทฤษฎีทางกฎหมายเกี่ยวกับ สิทธิในความเป็นส่วนตัว (Right to privacy) ซึ่งเป็นแนวคิดรากฐานของ “สิทธิในอันที่จะไม่ถูกรบกวนจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม” สิทธิดังกล่าวพิจารณาได้หลายแง่มุม กล่าวคือ

Samuel D. Warren , Louis D. Brandies (1890) ซึ่งได้อธิบายความหมายของสิทธิในความเป็นส่วนตัวว่าหมายถึง สิทธิที่จะอยู่ตามลำพัง หรือ “right

to be let alone” โดยปราศจากการแทรกแซงจากสังคม หลังจากแนวคิดของ Warren และ Brandies แล้ว การพิจารณาที่ดีต่อมาของศาลสหรัฐหลายคดีได้สะท้อนถึงอิทธิพลแนวความคิดนี้

Ernest Van Den Haag (1971) อธิบายว่า สิทธิในความเป็นส่วนตัวอยู่ส่วนตัวเป็นการเข้าถึงโดยจำเพาะ (Exclusive access) ของบุคคลต่อขอบเขตเฉพาะของบุคคลนั้น สิทธิในความเป็นส่วนตัวเป็นสิทธิซึ่งปัจเจกบุคคลสามารถกันบุคคลอื่นๆออกไปจากพฤติกรรมที่เข้าถึงขอบเขตเฉพาะของบุคคลนั้น เช่น การเฝ้าดู (Watching) การใช้ประโยชน์ (Utilizing) การรุกรานหรือล่วงล้ำ (Intrusion)

Ruth Gavison (1980) เสนอแนวคิดองค์ประกอบสามประการของการจำกัดการเข้าถึง ได้แก่ ความลับ (Secrecy) การปกปิดตัวตนหรือความนิรนาม (Anonymity) และ การแยกตัวอยู่ลำพัง (Solitude)

Jack Donnelly (1982) ทำการศึกษาถึงสิทธิในความเป็นส่วนตัวพบว่า เมื่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวอยู่ส่วนตัว เป็นสิทธิที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด จึงมีลักษณะเช่นเดียวกับสิทธิมนุษยชน ที่เป็นสิทธิที่มีอยู่ในทุกคนอันเนื่องมาจากการที่เขาเป็นมนุษย์ ไม่ต้องทำอะไรทั้งสิ้นเพื่อให้ได้มา ขอเพียงได้เกิดเป็นมนุษย์ย่อมมีสิทธิมนุษยชนและมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

Hendricks, Hayden and Novic (1985) ศึกษาพบว่า สิทธิในความเป็นส่วนตัว (Right to privacy) อาจแตกย่อยออกมาเป็นสิทธิต่างๆได้อีกหลายประการ เช่น สิทธิในการดำเนินชีวิตและกำหนดความเป็นตัวตนของตนเอง (Self-determination) สิทธิในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น สิทธิที่จะสมรสหรือสร้างครอบครัว สิทธิที่จะทำแท้ง สิทธิในการมีชีวิต สิทธิที่จะเลือกศาสนาและการเมือง เป็นต้น

Anita Allen (1988) เห็นว่า ระดับของการจำกัดการเข้าถึงมีความสำคัญและเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนำทฤษฎีความเป็นส่วนตัวไปประยุกต์ใช้

Raymond Wacks (1989) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาการแนวคิดของ สิทธิในความเป็นส่วนตัว

ว่า ในสมัยโรมันนั้น มีแนวคิดที่ยอมรับว่าบุคคลแต่ละคนมีเขตแดนของตนเอง ซึ่งในเขตแดนดังกล่าวเปรียบได้ดังที่พำนักอันไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางสังคมภายนอก ในเขตแดนดังกล่าวนั้นถือเป็นเขตเฉพาะตัวของปัจเจกบุคคลแต่ละคนซึ่งปราศจากการสอดเข้ามาเกี่ยวข้องของบุคคลอื่นๆในสังคมนั้น

E.L. Godkin (1992) เสนอทฤษฎีจำกัดการเข้าถึง (limited-access theory) โดยอธิบายว่า “ไม่มีสิ่งใดจะมีคุณค่าสำหรับการคุ้มครองของกฎหมายไปมากกว่าชีวิตส่วนตัวของปัจเจกบุคคล หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ สิทธิของบุคคลทุกคนในการเก็บรักษาเรื่องราวส่วนตัวไว้กับตัวของเขาเอง และสิทธิในการตัดสินใจว่าเขาจะถูกสังเกตหรือกล่าวถึงหรือไม่และในขอบเขตเพียงใด”

Patrick Birkinshaw (1993) ศึกษาพบว่าแนวคิดของ สิทธิในความเป็นส่วนตัว นั้นเกิดขึ้นมาเพื่อแบ่งแยก ความเป็นส่วนตัว ของปัจเจกชน ที่บุคคลอื่นๆ ในสังคมไม่อาจเข้ามายุ่งเกี่ยวได้ ดังนั้น แนวคิดดังกล่าวจึงจำเป็นต้องพิจารณาไปพร้อมกับแนวคิดของ ความเป็นสาธารณะ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ บุคคลจะมีสิทธิในความเป็นส่วนตัวได้ก็ต่อเมื่ออยู่ในขอบเขตของความเป็นส่วนตัว (Private Sphere) แต่ในขอบเขตของความเป็นสาธารณะ (Public Sphere) อันเป็นขอบเขตที่บุคคลในสังคมสามารถมีชีวิตอยู่ร่วมกันนั้น สิทธิในความเป็นส่วนตัวดังกล่าวจะถูกจำกัดลง

Posner (1998) ได้อธิบาย สิทธิในความเป็นส่วนตัวอยู่ส่วนตัว อาจแยกพิจารณาออกเป็นสองนัย กล่าวคือ นัยแรก สิทธิในความเป็นส่วนตัวในแง่ของการอยู่ลำพัง (Being left alone) โดยนัยนี้ สิทธิในความเป็นส่วนตัวอยู่ส่วนตัวจะถูกละเมิดเมื่อมีการล่วงล้ำหรือรุกรานด้วยพฤติกรรมต่างๆ เช่น การติดต่อโดยมิได้เรียกร้อง (Unsolicited contact) เสียงดังรบกวน เสียงดนตรีที่ไม่พึงประสงค์ เป็นต้น นัยที่สอง สิทธิในความเป็นส่วนตัวอยู่ส่วนตัวในแง่การปกปิดข้อมูล (Concealment of information) โดยนัยนี้ สิทธิในความเป็นส่วนตัวอยู่ส่วนตัวจะถูกละเมิดเมื่อข้อมูลของบุคคลถูกผู้อื่นรับรู้โดยฝ่าฝืนความประสงค์ของบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลนั้น

Ellen Alderman and Caroline Kennedy (1995) ทำการศึกษาว่า สิทธิในความเป็นส่วนตัว (Right to privacy) มีความใกล้เคียงกับ สิทธิส่วนบุคคล (personal right) ซึ่งต่างก็มุ่งเน้นถึงความสำคัญของความเป็นส่วนตัวในฐานะเป็นสาระสำคัญของความเป็นตัวตนของมนุษย์

ในระดับของกฎหมายระหว่างประเทศมีการรับรองสิทธิในความเป็นส่วนตัวไว้ เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ (UN's Universal Declaration of Human Rights 1948) ข้อ 12 , กติกาสากลว่าด้วยสิทธิทางแพ่งและการเมืองของสหประชาชาติ (International Covenant on Civil and Political Rights 1966) ซึ่งรับรองสิทธิในความเป็นส่วนตัวไว้ในบทนำ

สิทธิในความเป็นส่วนตัว (Right to privacy) มีลักษณะพลวัต (Dynamic) สามารถพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และอาจแตกย่อยออกมาเป็นสิทธิต่างๆได้อีกหลายประการ เช่น สิทธิในการดำเนินชีวิตและกำหนดความเป็นตัวตนของตนเอง (Self-determination) สิทธิที่จะสมรสหรือสร้างครอบครัว สิทธิในการมีชีวิต สิทธิที่จะเลือกศาสนาและการเมือง สิทธิที่จะอยู่โดยลำพัง ปราศจากการรบกวน เป็นต้น เมื่อเทคโนโลยีและวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมเปลี่ยนแปลงไป ก็เกิดมีการเรียกร้องสิทธิในความเป็นส่วนตัวชนิดใหม่ๆ เช่น สิทธิในการที่จะไม่ถูกถ่ายภาพโดยมิได้รับรู้และยินยอม (คณาธิป ทองรวีวงศ์, 2551) สิทธิที่จะไม่ถูกรบกวนจากการติดต่อเพื่อการขายตรงโดยมิได้เรียกร้อง (คณาธิป ทองรวีวงศ์, 2553) และในปัจจุบันที่มนุษย์ติดต่อสื่อสารทางเว็บไซต์ เครือข่ายสังคมอย่างกว้างขวางทั้งจากการใช้คอมพิวเตอร์และโทรศัพท์เคลื่อนที่ ทำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆอันเป็นการรบกวนความเป็นส่วนตัวของผู้อื่นจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม ดังนั้น “สิทธิในการที่จะไม่ถูกรบกวนจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม” จึงสามารถพิจารณาได้ว่าเป็นการพลวัตของสิทธิในความเป็นส่วนตัวในบริบทของการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม เนื่องจาก บุคคลย่อมมีสิทธิในการตัดสินใจว่าเขาจะถูกกล่าวถึงหรือเผยแพร่ข้อมูลของเขาในระบบเว็บไซต์

เครือข่ายสังคมหรือไม่ เพียงใด บุคคลมีสิทธิในการจำกัดการเข้าถึงข้อมูลเรื่องราวของตนในเว็บไซต์เครือข่ายสังคม บุคคลมีสิทธิไม่ถูกคุกคามจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม เป็นต้น

หลังจากพิจารณาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวซึ่งทำให้เห็นว่ดงั้น “สิทธิในการที่จะไม่ถูกรบกวนจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม” มีรากฐานจากสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวแล้ว งานวิจัยนี้จึงได้ทำการศึกษาต่อไปว่าในปัจจุบันกฎหมายมีการรับรองและคุ้มครองสิทธิดังกล่าวอย่างเพียงพอและเหมาะสมหรือไม่ งานวิจัยพบว่า ในต่างประเทศมีการบัญญัติกฎหมายเพื่อการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม เช่น กฎหมายสหรัฐอเมริกาที่มีกฎหมายหลายฉบับที่สามารถนำมาปรับใช้ อาทิ “Children’s Online Privacy Protection Act”, “Child Online Protection Act” รวมทั้งแนวทางและหลักการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวที่เกิดขึ้นจากแนวคำพิพากษาของศาลอีกด้วย มาตรการทางกฎหมายที่สำคัญที่งานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาก็คือ ข้อตกลงระหว่างอัยการสูงสุดกับเว็บไซต์เครือข่ายสังคม Facebook และ MySpace ในปี 2008 (Joint Statement on Key Principles of Social Networking Safety) กล่าวคือ อัยการสูงสุดของมลรัฐต่างๆในสหรัฐอเมริกาได้ร่วมกันในฐานะคณะทำงานเพื่อทำข้อตกลงร่วมกันกับเว็บไซต์เครือข่ายสังคม ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะให้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมมีมาตรการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว ซึ่งเป็นการวางรายละเอียดในการบังคับใช้มาตรการเพื่อความปลอดภัยในเว็บไซต์เครือข่ายสังคม ตัวอย่างเช่น ข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับหลักการสำคัญด้านความปลอดภัยของเว็บไซต์เครือข่ายสังคม Facebook (“Joint statement on key principles of social networking sites safety”) มีหลักสำคัญ เช่น เว็บไซต์เครือข่ายสังคม Facebook จะต้องป้องกันมิให้มีผู้ใช้งานอายุต่ำกว่ากำหนด (Preventing underage users) ต้องมีมาตรการคุ้มครองผู้เยาว์จากเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม (Protecting younger users from inappropriate content) เช่น ผู้ใช้งานอายุต่ำกว่า 18 ปี จะได้รับการ

ตั้งค่าโดยปริยาย (Default settings) ซึ่งจำกัดการเข้าถึงข้อมูลสำหรับผู้ใช้งานอื่นที่มีใช้ “เพื่อน” ซึ่งอายุเกิน 18 ปี ต้องจัดให้มีเครื่องมือและมาตรการเพื่อความปลอดภัยต่อผู้ใช้งาน (Providing safety tools for members) เช่น ผู้ใช้งานสามารถควบคุมความเป็นส่วนตัวโดยกำหนดเลือกได้ว่าผู้ใดสามารถเข้าถึงหน้าประวัติของตน และข้อมูลบางอย่างของตนได้ ผู้ใช้งานจะต้องมีกลไกในการควบคุมการแสดงความคิดเห็น (Comment) บนหน้าประวัติของตนหรือบนกระดานข้อความหลัก (Wall) ของตนได้ ผู้ใช้งานสามารถสกัด (block) มิให้บุคคลใดสามารถติดต่อตนได้ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า ข้อตกลงร่วมระหว่างภาครัฐกับเว็บไซต์เครือข่ายสังคม เป็นนวัตกรรมทางกฎหมายอย่างหนึ่งซึ่งริเริ่มขึ้นในสหรัฐอเมริกา เพื่อเป็นมาตรการในการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้ใช้งาน อันเป็นมาตรการเสริมนอกจากการใช้กฎหมายจารีตประเพณีและกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของสหรัฐอเมริกาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคมที่เป็นไปอย่างแพร่หลายและกว้างขวาง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในประเทศไทย เนื่องจากเว็บไซต์เครือข่ายสังคมที่ใช้งานกันอย่างกว้างขวางในประเทศไทยก็คือเว็บไซต์ที่เกิดขึ้นจากต่างประเทศโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาดังเช่นเว็บไซต์ Facebook และ MySpace มาตรการทางเทคนิคจากข้อตกลงร่วมดังกล่าวจึงส่งผลถึงการคุ้มครองผู้ใช้งานในประเทศไทยด้วย อย่างไรก็ตามงานวิจัยนี้พบว่า ข้อตกลงดังกล่าวยังไม่สามารถคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวได้อย่างครอบคลุม ตัวอย่างเช่น มีบางประเด็นที่ยังไม่สามารถตกลงกันได้ เช่น เทคโนโลยีและวิธีการในการพิสูจน์อายุ (Age-verification/authentication) นอกจากนั้นมาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการทางเทคนิคที่มุ่งเน้นการให้น้ำหนักคุ้มครองที่ผู้ใช้งานซึ่งเป็นผู้เยาว์มากกว่าผู้ใช้งานทั่วไป เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้พบว่า ในประเทศไทยปัจจุบันไม่มีกฎหมายใดบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกรบกวนสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวในกรณีถูกรบกวนจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมไว้เป็นการเฉพาะ แม้ว่ามีกฎหมายหลายฉบับที่สามารถนำมาปรับใช้ได้แต่งานวิจัย

นี้พบปัญหาในแง่องค์ประกอบ ขอบเขต หลายประการ อันทำให้ไม่สามารถคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกรบกวนจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมโดยพฤติกรรมต่างๆในปัจจุบันได้อย่างครอบคลุมและเหมาะสม โดยอาจสรุปผลการวิจัยเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. ในระบบกฎหมายไทยปัจจุบัน ไม่มีกฎหมายใดบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกรบกวนสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวในกรณีถูกรบกวนจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมไว้เป็นการเฉพาะ จากการวิจัยเชิงเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศแล้ว พบว่า ในต่างประเทศเช่น สหรัฐอเมริกามีกฎหมายเฉพาะเช่น “Computer Decency Act”, “Children’s Online Privacy Protection Act” , “Computer Fraud and Abuse Act” , “Child Online Protection Act” รวมทั้งข้อตกลงระหว่างอัยการสูงสุดกับเว็บไซต์เครือข่ายสังคม Facebook และ MySpace ในปี 2008 (Joint Statement on Key Principles of Social Networking Safety) นอกจากนี้ยังมีแนวทางและหลักการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวที่เกิดขึ้นจากแนวคำพิพากษาของศาลอีกด้วย สำหรับระบบกฎหมายไทยปัจจุบันแม้จะมีกฎหมายหลายฉบับที่สามารถนำมาปรับใช้ได้แต่งานวิจัยนี้พบปัญหาในแง่องค์ประกอบ ขอบเขต หลายประการ อันทำให้ไม่สามารถคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกรบกวนจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมโดยพฤติกรรมต่างๆในปัจจุบันได้อย่างครอบคลุมและเหมาะสม โดยงานวิจัยได้พบปัญหาของกฎหมายฉบับต่างๆ ดังจะได้อภิปรายผลในข้อถัดไป

2. งานวิจัยนี้พบว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้รับรองสิทธิดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง นับแต่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2538 มาตรา 47 บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือ ความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง” จนถึง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 35 ซึ่งบัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง” งานวิจัยนี้พบว่า จากการพิจารณามาตรา 35 ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับ “สิทธิในความ

เป็นอยู่ส่วนตัว”ไว้ในวรรคแรก และบัญญัติการคุ้มครองชื่อเสียงในวรรคสอง การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในวรรคสาม จึงเห็นได้ว่า “สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว” ตามวรรคแรกนั้นมิได้จำกัดอยู่เฉพาะสิทธิเกี่ยวกับชื่อเสียงและข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของสิทธิดังกล่าว ดังนั้น สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลที่จะไม่ถูกรบกวนจากพฤติกรรมการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมก็สามารถจัดอยู่ในความหมายของ “สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว” ตามวรรคแรกได้เช่นกัน นอกจากนี้ กรณีมาตราอื่นในหมวด 3 ส่วนที่ 3 ซึ่งเป็นการคุ้มครอง “สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล” แม้จะได้เกี่ยวข้องกับโดยตรงกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกรบกวนจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม สำหรับในกรณีของเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 36 นั้นพบว่าไม่รวมถึงการสื่อสารโดยผู้รับการติดต่อมิได้เรียกร้อง ดังนั้นการติดต่อรบกวนเช่นส่งคำชักชวนให้ซื้อสินค้าหรือบริการทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมจึงไม่อาจอ้างมาตรา 36 เพื่อรับรองเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตาม แม้รัฐธรรมนูญจะมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว แต่หากพิจารณากฎหมายลำดับรองแล้ว จะเห็นได้ว่ายังไม่มีกฎหมายลำดับรองในลักษณะของกฎหมายเฉพาะเพื่อการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้ได้รับการรบกวนจากพฤติกรรมต่างๆเกี่ยวกับการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม การคุ้มครองสิทธิดังกล่าวในระบบกฎหมายไทยปัจจุบันมีอยู่อย่างกระจัดกระจายในกฎหมายหลายฉบับ

3. สำหรับการปรับใช้ประมวลกฎหมายอาญานั้น งานวิจัยนี้พบว่าหากพิจารณาตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยจะพบว่า ไม่มีฐานความผิดที่บัญญัติถึงการรบกวนโดยทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคม ไว้เป็นฐานความผิดเฉพาะ แต่มีฐานความผิดที่พอจะนำมาปรับใช้ได้หลายมาตรา เช่น กรณีการรบกวนความเป็นส่วนตัวโดยการเผยแพร่ข้อมูลหรือภาพของผู้อื่นทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมอันเข้าองค์ประกอบความตามมาตรา 326 ก็สามารถปรับใช้ความผิดฐานหมิ่นประมาท เป็นต้น อย่างไรก็ตามผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการปรับใช้กฎหมาย

ดังกล่าวเพื่อคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้ถูกระทบจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมยังมีปัญหาอยู่อีกหลายประการ เช่น การนำข้อมูลหรือภาพของผู้อื่นมาเผยแพร่ทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมโดยมิได้รับความยินยอมนั้น หากไม่มีลักษณะน่าจะทำให้ผู้อื่นเสื่อมเสียชื่อเสียง เป็นเพียงการรบกวนความเป็นส่วนตัวแล้ว ก็ไม่อาจปรับใช้ความผิดฐานหมิ่นประมาทได้ สำหรับกรณีการรบกวนความเป็นส่วนตัว ในลักษณะพฤติกรรมที่เป็น การส่งข้อความ ข้อมูลต่างๆ เข้ามาในระบบเว็บไซต์เครือข่ายสังคม โดยมิได้รับการเรียกร้องหรือเชื้อเชิญ (Unsolicited contact) อาจพบฐานความผิดที่สามารถนำมาปรับใช้ได้เช่น ความผิดต่อเสรีภาพ มาตรา 309 รวมทั้งความผิดหลูโทษตามมาตรา 392 อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้พบว่ากฎหมายดังกล่าวมีข้อจำกัดที่จะนำไปปรับใช้กับการเฝ้าติดตามคุกคาม ทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคม สำหรับกรณีมาตรา 309 นั้นมีปัญหาในกรณีการเฝ้าติดตามทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคม ซึ่งมีได้มีการขู่เชิญให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือจ่ายยอมต่อสิ่งใด เช่น การรบกวนโดยการส่งข้อความหรือภาพเพื่อชักชวนให้ซื้อสินค้าหรือบริการ หรือการรบกวนด้วยวัตถุประสงค์ส่วนตัวต่างๆ จึงไม่เข้าองค์ประกอบมาตรา 309 และแม้ว่าการรบกวนอาจมีลักษณะของการทำให้ผู้อื่นเกิดความตกใจ แต่ก็อาจไม่ถึงกับขั้นของการขู่เชิญอันจะปรับใช้มาตรา 392 ได้เช่นกัน อย่างไรก็ตาม หากการรบกวนนั้นมีลักษณะพฤติกรรมของการเฝ้าติดตามคุกคามในลักษณะของการขู่เชิญก็อาจปรับใช้มาตรา 392 ได้

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศเช่น สหรัฐอเมริกาแล้วจะพบว่า มีกฎหมายซึ่งมีโทษทางอาญาอันสามารถนำมาปรับใช้ได้โดยเฉพาะ กล่าวคือ กรณีการรบกวนความเป็นอยู่ส่วนตัวทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมที่มีลักษณะเชิงพาณิชย์ เช่นการส่งข้อความทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการซึ่งผู้รับมิได้เรียกร้องนั้น มีกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่สามารถนำมาปรับใช้ได้เช่น CAN-SPAM Act ตัวอย่างของคดีสำคัญที่ตัดสินตามกฎหมายฉบับนี้ได้แก่ คดีที่ เว็บไซต์เครือข่ายสังคม facebook ฟ้องบริษัท Maxbounty ซึ่งทำการโพสต์ข้อความอันมี

ลักษณะเป็นการโฆษณาต่อผู้ใช้เว็บไซต์ facebook ศาลตัดสินว่าการส่งหรือโพสต์ข้อความทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคม Facebook นั้น เป็นการส่ง “ข้อความอิเล็กทรอนิกส์” ตามความหมายของกฎหมายฉบับนี้ (Facebook, Inc. v. Maxbounty, Inc., Case No. CV-10-4712-JF (N.D. Cal. March 28, 2011))

สำหรับกรณีการรบกวนความเป็นอยู่ส่วนตัวทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมที่มีลักษณะเชิงความสัมพันธ์ส่วนตัว เช่น การติดต่อในลักษณะขู่สาว พบว่าในสหรัฐอเมริกา มีกฎหมายเกี่ยวกับการเฝ้าติดตามคุกคามทางอินเทอร์เน็ต (Cyber Stalking) เช่น กฎหมายมลรัฐ California กำหนดองค์ประกอบความผิดฐานเฝ้าติดตามคุกคามว่า “ผู้ใดจงใจและมีเจตนาร้ายในการติดตามหรือ รบกวนผู้อื่นซ้ำๆกัน ผู้ใดข่มขู่ที่มีเหตุควรเชื่อ (credible threat) ด้วยเจตนาที่จะทำให้ผู้อื่นตกอยู่ในความกลัวว่าจะเกิดอันตรายในความปลอดภัย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเฝ้าติดตามคุกคาม (stalking) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 1000 เหรียญ หรือทั้งจำทั้งปรับ” (California Penal Code, section 646.9) การข่มขู่ที่มีเหตุควรเชื่อ (credible threat) หมายถึงการข่มขู่ด้วยวิธีการพูดหรือเขียนรวมทั้งการใช้อุปกรณ์การสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ (electronic communication device) ซึ่งอุปกรณ์การสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์นี้ หมายรวมถึงแต่ไม่จำกัดเฉพาะ โทรศัพท์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์บันทึกวีดิทัศน์ เป็นต้น กฎหมายมลรัฐ Louisiana กำหนดโทษอาญาสำหรับการส่งการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ถึงบุคคลอื่นซ้ำๆ ไม่ว่าการกระทำจะนำไปสู่การสนทนาหรือไม่ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะข่มขู่ ข่มขู่ หรือรังควานบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นต้น (Louisiana laws, title 14, criminal law, 14:40.3)

สำหรับกรณีการกลั่นแกล้งรังแกทางเว็บไซต์ (Cyber bullying) ซึ่งหมายถึง การใช้อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์เคลื่อนที่ หรืออุปกรณ์อื่นใดโดยเจตนาทำร้ายหรือรังแกผู้อื่น (Hinuja and Patchin, 2009) เช่นการส่งข้อความทำให้ผู้ใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมอับอาย หรือรู้สึกถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม ดังจะเห็นได้จากคดีสำคัญในสหรัฐอเมริกาคือ United States v. Drew, 259 F.R.D.

449 (C.D. Cal. 2009) ซึ่งเป็นคดีที่มีประเด็นการปรับใช้กฎหมาย Computer Fraud and Abuse Act (CFAA) เพื่อลงโทษพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งรังแกทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคม MySpace ศาลตัดสินว่า การที่จำเลยฝ่าฝืนข้อตกลงการใช้งานของ MySpace โดยการใช้ข้อมูลเท็จแสดงตนเป็นบุคคลที่ไม่มีตัวตน ส่งข้อความกดดันจนทำให้ Meier ชำตัวตายนั้น ไม่ถือว่าเป็นการเข้าถึงคอมพิวเตอร์ โดยปราศจากอำนาจ (accessed without authorization) อันจะเป็นความผิดตามมาตรา 1030(a)(2)(C) ของกฎหมาย CFAA หลังจากคดีนี้ มีการเสนอร่างกฎหมายว่าด้วย “การป้องกันการกลั่นแกล้งรังแกทางอินเทอร์เน็ต” (Megan Meier Cyber bullying Prevention Act) ซึ่งกำหนดองค์ประกอบความผิดของการกลั่นแกล้งรังแกทางอินเทอร์เน็ตแต่ยังไม่ผลบังคับใช้ สำหรับกรณีของไทยนั้น ยังไม่มีกฎหมายกำหนดความผิดสำหรับกรณี กลั่นแกล้งรังแกทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมไว้โดยเฉพาะ

4. เมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว จะพบว่า บุคคลที่ถูกรบกวนสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมนั้นอาจแยกพิจารณาได้สองกรณี กรณีแรก ความสัมพันธ์ทางนิติกรรม สำหรับพฤติกรรมบางกรณีที่เป็นการรบกวนความเป็นส่วนตัว อาจสามารถเรียกร้องโดยทางนิติกรรม เช่น การที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมไม่ปฏิบัติตามนโยบายเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวที่เป็นข้อตกลงการใช้บริการระหว่างผู้ให้บริการกับผู้ให้บริการ กรณีที่สอง ความสัมพันธ์ทางนิติเหตุ กล่าวคือ พฤติกรรมบางกรณีที่เป็นการรบกวนความเป็นอยู่ส่วนตัวจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมนั้น ไม่อาจเรียกร้องโดยอาศัยมูลนิติกรรมได้ เช่น การที่มีบุคคลมาติดตามรังควาน ส่งข้อความหรือภาพเข้ามาในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมอันเป็นการรบกวน หรือกรณีการที่มีบุคคลนำภาพหรือข้อมูลส่วนบุคคลในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมไปใช้โดยผู้เป็นเจ้าของข้อมูลมิได้รับรู้และยินยอม จึงต้องพิจารณากฎหมายลักษณะละเมิดตามมาตรา 420 อย่างไรก็ตามงานวิจัยนี้พบว่า แม้สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้ถูกรบกวนนั้น จะจัดเป็น “สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด” ตามมาตรา 420 ได้ แต่

ปัญหาประการต่อไปก็คือ ภาระพิสูจน์ถึงความเสียหายของผู้ถูกรบกวน ซึ่งมักจะมีลักษณะเป็นนามธรรมอันเป็นการยากที่ผู้เสียหายจะพิสูจน์ว่าตนเสียหายอย่างไรในความเดือดร้อนรำคาญที่เกิดจากพฤติกรรมกรรมการรบกวนดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจากกฎหมายลักษณะละเมิดของไทยไม่ได้กำหนดค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษ (Punitive damages) หรือค่าสินไหมทดแทนที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นจำนวนแน่นอนแต่อย่างใด

งานวิจัยนี้พบว่า ในต่างประเทศเช่น สหรัฐอเมริกานั้น มีกฎหมายลายลักษณ์อักษรเป็นการเฉพาะที่บัญญัติขึ้นเพื่อยกเว้นความรับผิดทางละเมิดในกรณีข้อมูลที่พิพาทก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น โดยยกเว้นความรับผิดทางละเมิดสำหรับผู้ให้บริการคอมพิวเตอร์เชิงปฏิสัมพันธ์ ในกรณีข้อมูลที่เป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวนั้นเป็นข้อมูลซึ่งบุคคลที่สามนำมาเผยแพร่ในระบบคอมพิวเตอร์ นั่นคือ มาตรา 230 ของกฎหมาย Computer Decency Act (CDA)

จากการวิเคราะห์คำพิพากษาของศาลที่ตัดสินตามมาตรา 230 งานวิจัยนี้พบประเด็นที่สำคัญคือ (1) ผู้ให้บริการเว็บไซต์เชิงปฏิสัมพันธ์ซึ่งมิได้เป็นผู้ให้บริการการเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider หรือ ISP) ก็อยู่ภายใต้การคุ้มครองของมาตรา 230 (Carafano v. Metrosplash.com Inc., 207 F. Supp. 2d 1055 (C.D. Cal. 2002), Universal Comm. Sys. v. Lycos, Inc., 478 F.3d 413 (1st Cir. 2007) ดังนั้น เว็บไซต์เครือข่ายสังคมก็อยู่ในความหมายของผู้ให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมและอยู่ภายใต้การคุ้มครองมาตรา 230 (2) การคุ้มครองตามมาตรา 230 ครอบคลุมทั้งผู้ให้บริการ (service provider) และผู้ใช้งาน (user) (Gentry V eBay, Inc., 121 Cal. Rptr. 2d 703 (Cal. Ct. App. 2002) ดังนั้น ผู้ใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคมที่นำข้อมูลของผู้อื่นมาเผยแพร่ก็เข้าข้อยกเว้นมาตรา 230 ด้วย (3) แม้ผู้ให้บริการจะมีส่วนในการกลั่นกรอง ตรวจสอบ คัดเลือก (selection process) หรือปรับแก้ (edit) ข้อมูลซึ่งบุคคลที่สามส่งเข้ามาในระบบคอมพิวเตอร์นั้น ก็ยังไม่ถือว่าผู้ให้บริการดังกล่าวเป็นผู้ให้บริการด้านเนื้อหาข้อมูล กล่าวคือยังคง

อ้างมาตรา 230 เป็นข้อยกเว้นได้ (Ben Ezra, Weinstein, & Co.v. America Online Inc., 206 F.3d 980, 985-86 (10th Cir. 2000) ดังนั้นแม้ผู้ให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมจะทำการกลั่นกรอง ตรวจสอบ ปรับแก้ข้อมูลที่ผู้ใช้งานส่งเข้ามาในระบบ ผู้ให้บริการก็ยังสามารถอ้างมาตรา 230 ยกเว้นความรับผิดชอบ ละเมิดที่เกิดจากข้อมูลดังกล่าวได้ (4) แม้มีการแจ้งเตือนหรือร้องเรียนว่ามีข้อมูลเนื้อหาอันเป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวในเว็บไซต์เครือข่ายสังคม และผู้ให้บริการไม่ดำเนินการใดๆ ผู้ให้บริการก็ยังคงได้รับความคุ้มครองจากความรับผิดทางละเมิดตามมาตรา 230 (เทียบเคียงคดี Blumenthal V. Drudge and American Online Inc. (AOL) 992 F. Supp. 44, 49-53 (D.D.C. 1998) ดังนั้นจะเห็นได้ว่ามาตรา 230 ของกฎหมาย CDA ซึ่งคุ้มครองผู้ให้บริการและผู้ใช้งาน จากความรับผิดเกี่ยวกับข้อมูลที่เกิดจากบุคคลที่สามนั้น เป็นหลักกฎหมายที่มุ่งประสงค์สนับสนุนสิทธิในการแสดงความคิดเห็นทางอินเทอร์เน็ต มากกว่าการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้ถูกละเมิดจากการใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคม

อย่างไรก็ตาม ผู้ให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคม อาจไม่สามารถอ้างมาตรา 230 ได้เสมอไปในทุกกรณี เนื่องจากต้องพิจารณาลักษณะของข้อมูลและพฤติกรรมของเว็บไซต์เครือข่ายสังคมด้วย หากผู้ให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมมีพฤติกรรมแสดงถึงการมีส่วนร่วมในการสร้างหรือพัฒนาข้อมูลนั้นก็ไม่สามารถอ้างมาตรา 230 ได้ เช่น มีการนำข้อมูลที่บุคคลที่สามส่งเข้ามาไปประมวลผล (Doe v. MySpace, 528 F.3d 413 (5th Cir. 2008) นอกจากนั้น ผู้ให้บริการหรือผู้ใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคมซึ่งทราบหรือควรทราบว่าบุคคลที่สามผู้สร้างข้อมูลมิได้ประสงค์ให้เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต (content not intended for Internet publication) ก็ไม่อาจอ้างข้อยกเว้นความรับผิดตามมาตรา 230 ได้ (Batzel v. Smith, 333 F.3d 1018 (9th Cir. 2003) เช่น ข้อมูลที่อยู่ในส่วนของการข้อความสนทนาส่วนบุคคลในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมเป็นข้อมูลที่คู่สนทนามิได้ประสงค์ให้เผยแพร่ต่อบุคคลทั่วไป ดังนั้นจะเห็นได้ว่านอกจากการคุ้มครองสิทธิในการแสดง

ความคิดเห็นทางอินเทอร์เน็ตแล้ว กฎหมาย CDA ก็มีหน้าที่ให้ความคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้ที่ได้รับความเสียหายจากข้อมูลที่ผู้สร้างมิได้ประสงค์ให้เผยแพร่ต่อสาธารณะ

5. จากการศึกษาพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 งานวิจัยนี้พบว่า มาตราที่อาจนำมาปรับใช้เพื่อคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้ถูกรบกวนจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม นั้นได้แก่ มาตรา 11 มาตรา 14 และ มาตรา 16 ในกรณีพฤติกรรมการรบกวนที่มีลักษณะเป็นการนำข้อมูลส่วนบุคคลหรือภาพของผู้อื่นมาเผยแพร่ทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคม อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้พบว่ามาตราดังกล่าวมีปัญหาในการนำมาปรับใช้หลายประการ เช่น

หากมีการส่งภาพหรือข้อความโดยมิได้ก่อให้เกิดการรบกวนการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ผู้อื่นแล้วย่อมไม่ครบองค์ประกอบตามมาตรา 11 เช่นการส่งข้อความชักชวนให้ซื้อสินค้าหรือบริการอันยังไม่ถึงขั้นเป็นการส่งที่รบกวนระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น

กรณีภาพซึ่งไม่ได้ปลอมหรือเท็จ แม้ว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียงบุคคลอื่นก็จะไม่อยู่ในขอบเขตของมาตรา 14(1)

กรณีมาตรา 14(4) มีปัญหาว่า ภาพลักษณะลามกของบุคคลอื่นที่นำมาเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมไม่อาจถือว่าเป็นความผิดตามมาตรา 14(4) ถ้าไม่เข้าองค์ประกอบ “ประชาชนทั่วไปเข้าถึงได้” เช่นการที่ผู้เผยแพร่ตั้งค่าให้เข้าได้เฉพาะผู้ใช้งานบางคนเท่านั้น แต่การกระทำได้กล่าวก็เป็นการกระทบสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้ที่ปรากฏในภาพนั้นแล้ว นอกจากนั้น หากภาพของบุคคลอื่นที่ถ่ายมาโดยไม่ได้รับความยินยอมและนำมาเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมนั้น มิได้มีลักษณะถึงขั้น ลามกอนาจาร ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาแล้ว ก็ไม่อาจปรับใช้มาตรา 14(4) ได้ แม้ว่าภาพนั้นจะละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่นก็ตาม

กรณีมาตรา 16 ซึ่งเกี่ยวกับข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นภาพนั้น พบว่าภาพของบุคคลอื่นที่ถ่ายมาโดยไม่ได้รับความยินยอมแต่มิได้ผ่านกระบวนการตัดต่อ ดัดแปลง

ใดๆ ไม่เข้าองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 16 ซึ่งทำให้การคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวถูกจำกัดให้แคบลงเพียงเฉพาะกรณีที่ตัดแปลงภาพเท่านั้น

อาจสรุปผลการวิเคราะห์กรณีข้อมูลภาพ และกรณีข้อมูลข้อความได้ดังนี้ กรณีการเผยแพร่ภาพผู้อื่นทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมโดยผู้ใช้นั้นมิได้รับรู้และยินยอม ซึ่งอาจเกิดขึ้นทั้งกรณีที่ผู้ใช้นั้นเป็นผู้ใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมหรือบุคคลอื่นที่มีผู้ใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม (Non-user) หากภาพดังกล่าวเป็นภาพที่มีใช้ภาพลามกตามมาตรา 14 (4) และมีใช้ภาพตัดต่อตามมาตรา 16 แม้ว่าจะทำให้เกิดการรบกวนความเป็นส่วนตัวของผู้อื่นก็ไม่สามารถปรับใช้พระราชบัญญัตินี้เพื่อคุ้มครองผู้ถูกรบกวนได้

กรณีการเผยแพร่ข้อความหรือข้อมูลที่กระทบถึงบุคคลอื่น ทั้งกรณีผู้ใช้นั้นเป็นผู้ใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมหรือบุคคลอื่นที่มีผู้ใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม (Non-user) หากข้อความหรือข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลเท็จอาจปรับใช้มาตรา 14 แต่หากข้อมูลดังกล่าวมิใช่ข้อมูลเท็จ แต่เป็นข้อมูลที่บุคคลอื่นไม่ประสงค์ให้เผยแพร่ เช่น เรื่องราวในชีวิตประจำวันของผู้อื่น เรื่องราวความสัมพันธ์ส่วนบุคคลของผู้อื่น อันมิได้ถึงขั้นเป็นข้อมูลเท็จ ก็ไม่สามารถปรับใช้พระราชบัญญัตินี้เพื่อคุ้มครองผู้ถูกรบกวนได้

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากกฎหมายไทยและต่างประเทศ แสดงถึงปัญหาของมาตรการทางกฎหมายต่างๆของไทยที่มีผลบังคับอยู่ ทั้งในแง่เนื้อหาขอบเขต และปัญหาอื่นๆ ในการปรับใช้สำหรับการคุ้มครองสิทธิผู้ถูกรบกวนจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม ซึ่งเป็นการพิสูจน์สมมติฐานของงานวิจัย ที่ว่าในปัจจุบันมาตรการทางกฎหมายไทยที่มีอยู่ไม่เหมาะสมและเพียงพอในการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของผู้ถูกรบกวนจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในระดับของการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายดังนี้

1. ปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิในความเป็น

เป็นอยู่ส่วนตัวไว้เป็นหมวดเฉพาะต่างหากจากละเมิดกรณีทั่วไป

2. ปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ให้มีฐานความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้เป็นหมวดเฉพาะ เสนอให้กำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการเฝ้าติดตามคุกคามทางอินเทอร์เน็ต (Cyber Stalking) โดยพิจารณาจากตัวแบบ (Model) ของกฎหมายสหรัฐต่างๆ ของสหรัฐอเมริกา เสนอให้กำหนดฐานความผิดสำหรับกรณีการกลั่นแกล้งรังแกทางอินเทอร์เน็ต (Cyber bullying) โดยพิจารณาจากตัวแบบของร่างกฎหมาย “Megan Meier Cyber bullying Prevention Act”

3. ปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 โดยให้มีฐานความผิดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมไว้เป็นการเฉพาะ ทั้งนี้ โดยกำหนดให้การกระทำที่เผยแพร่ข้อมูลของผู้อื่นโดยปราศจากการรับรู้และยินยอมของเจ้าของข้อมูลเป็นความผิด แม้ว่าข้อมูลนั้นจะไม่มีองค์ประกอบของการเป็นข้อมูลลามกหรือข้อมูลเท็จก็ตาม

4. จากการแก้ปัญหาของต่างประเทศ เช่น ข้อตกลงร่วมระหว่างภาครัฐกับเว็บไซต์เครือข่ายสังคม โดยกำหนดหน้าที่ให้ทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมต้องมีมาตรการทางเทคนิคในการคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้ใช้งานและผู้เกี่ยวข้องนั้น ประเทศไทยควรนำแนวทางดังกล่าวมาจัดทำร่างข้อตกลงกับเว็บไซต์เครือข่ายสังคมอื่นๆ หรือนำหลักการจากข้อตกลงของต่างประเทศมาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ของไทยให้สะท้อนหลักการดังกล่าว

5. ส่งเสริมให้ใช้มาตรการอื่นนอกเหนือจากมาตรการทางกฎหมายเช่น การให้องค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องควบคุมตนเอง (Self regulation) การส่งเสริมให้ผู้ใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว รวมทั้งการใช้มาตรการทางเทคนิคต่างๆ เช่น การปรับตั้งค่าความเป็นส่วนตัวในเว็บไซต์เครือข่ายสังคม ที่ทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมได้จัดไว้ให้ เพื่อลดปัญหาการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว

เอกสารอ้างอิง

คณาธิป ทองรวีวงศ์. 2552. มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกถ่ายภาพโดยมิได้รับรู้และยินยอม, รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

คณาธิป ทองรวีวงศ์. 2553. มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว : ศึกษากรณีการรบกวนสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยธุรกิจขายตรง, รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.

คณาธิป ทองรวีวงศ์. 2554. มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว : ศึกษากรณีการรบกวนสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม, รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.

Allen L. Anita. 1988. **Uneasy Access: Privacy for Women in a Free Society** Rowman & Littlefield.

Amaditz, Kenneth C. 1999. **Canning "Spam" in Virginia: Model Legislation to Control Junk E-mail**, 4 Va. J.L. & Tech. 4

Akdeniz, Yaman, Walker, Clive and Wall, David. 2000. **The Internet Law and Society**. UK: Henry Ling Ltd, Dorset Press

Alderman, Ellen and Kennedy, Caroline. 1995. **The Right to Privacy**. New York: Alfred A. Knoph

Bambauer, E. Derek. 2005. "Solving the Inbox Paradox : An Information-based policy Approach to Unsolicited E-mail Advertising, 10 VA". **Journal of law & Technology**5, 8-14.

Baum, Katrina, Catalano, Shannan, Rand, Michael and Rose, Kristina. , **National Institute of Justice. National Crime Victimization Survey: Stalking victimization in the United States**. Retrieved May 17, 2010 from <http://crime.about.com/gi/dynamic/of fsite.htm>

Barcelo, Rosa Julia. "Liability for On-line Intermediaries : A European Perspective". Retrieved April 20 , 2010 from <http://www.droit.fundpageac.be/textes/online.pdf>

Birkinshaw, Patrick. 2001. **Freedom of Information :The law, the practice and the Ideal**, US: Butterworths.

Caudill, Edward. 1992. "E.L.Godkin and his view of 19th century journalism". **Journalism & Mass Communication Quarterly**, December

David H. 1984. Flaherty. **Privacy Edition, Privacy and Data Protection: An International Bibliography (Knowledge Industry)** Publication Inc.

Davis, Donald Carrington. **Myspace Isn't Your Space: Expanding the Fair Credit Reporting Act to Ensure Accountability and Fairness in Employer Searches of Online Social Networking Services** Retrieved June 1, 2007. from SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1601471>

DeCew , Judith Wagner. 1997. **In Pursuit of Privacy: Law Ethics and The Rise of Technology**. US: Cornell University Press.

- Grimmelmann, James. 2009. "Saving Facebook". **Iowa Law Review**, 94.
- Haag Van Den Ernest. 1971. "On privacy" in J. Roland and J.W. Chapman, ed". **Nomos XIII: Privacy**, New York: Atherton Press
- Hinuja, Sameer and Patchin, Justin, 2009. **Bullying Beyond the Schoolyard: Preventing and Responding to Cyberbullying**, U.S, Corwin Press.
- Judith Wagner DeCew. 1997. **In Pursuit of Privacy: Law Ethics and The Rise of Technology**. Cornell University Press.
- Newell, Bryce Clayton. 2011. "Rethinking Reasonable Expectations of Privacy in Online Social Networks Richmond" **Journal of Law and Technology**, XVII, 12.
- Patrick Birkinshaw. 1993. **Citizenship and Privacy: Right of Citizenship**, Mansell Publishing,
- Payne, C. Andrew, 2010. "Twitigation : Old Rules in a New World", **Washburn Law Journal** 841, Spring.
- Peterson, Chris. 2010. "Losing Face: An Environmental Analysis of Privacy on Facebook". Retrieved from SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1550211>
- Posner, Richard. 1998. **Economic analysis of law**, Aspen Law & Business, 5th edition
- Raymond Wacks. 1989. **Personal Information: Privacy and the Law**. Oxford Clarendon Press
- Ruth Gavison. 1980. "Privacy and the Limits of law", **The Yale Law Journal**. 89, 3.
- Strahilevitz, Lior . 2004. "A Social Networks Theory of Privacy University of Chicago Law & Economics, Olin Working Paper No. 230; U of Chicago, Public Law Working Paper No. 79". Retrieved from SSRN: <http://ssrn.com/abstract=629283> or doi:10.2139/ ssrn.629283
- Solove, Daniel. 2007. **The future of reputation: gossip, rumor, and privacy on the Internet**. New Haven and London: Yale University Press,
- Lauren Gelman. "Privacy, Free Speech, and Blurry-edged Social Networks", **Boston College Law Review**. From <http://www.bc.edu/schools/law/lawreviews/bclawreview/meta-elements/pdf/>
- Warren, D, Samuel and Brandeis, D, Louis. "The Right to Privacy". **Harvard Law Review**, Retrieved IV December 15, 1890, from <http://www.lawrence.edu/fast/boardmaw>
- Zarsky, Tal. 2008. "Law and Online Social Networks: Mapping the Challenges and Promises of User-Generated Information Flows. Fordham Intellectual Property", **Media & Entertainment Law Journal**, 18, 3. from SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1098036>